

Latweefch u Awises.

Nr. 3. Zettortdeena 19tā Janwar 1850.

Taunas sinas.

Lub-Eserē Ahrlawas kirspelē 3. Altwente 1849.

Schinni svehtā wakkara pehz Lub-Eseres lohti schehligas un mihligas zeenigas leelmahtes prahta, muhsu skohlā flaista Kristus-Egle bija stahdita. Skohlas leela istaba bija is-puschkota ar garreem fassumu-tinneem, pahr kurreem ar pehrweteem papihreem apfegti eljes lukturini kahrahs. Appaksch greesteem spulgoja swaigsnites, kā no debbesim; bet ta lee-laka swaigsne leefminas degge skohlas wirs-gallā, kur starp diwi engeleem leelā tahpelē tee wahrdi Luhk. 2: "Es pa fluddina ju jum s leelu preeku," bija laffami un ar gaifchu spohschumu spihdeja. Preeksch schihs tahpeles diwi galdi bija ar baggatahm mihlestibas dahnahm peepilditi. Weenā raddahs pawissam grahmatas un wissadi rakstitaja rihki — zep-pures — mizzes — kā zittas apgehrbu man-tinas. Ohtrā galda baltas maises tuppesci behrneem usfmehjahs. Us zeenigas leelmahtes sihmi wairak ne kā 60 behrni pamasam skohlā eenahze un zeenigai par kreisu rohku stahjahs, kamehr wianahm par labbu tas pulks to stat-titaju un ais wianu muggura pagasta wezzakais un behrnu wezzaki bija sapulzejuschees. Skohlmeisteris nu ar behrneem nodseedaja to 11tu dseefmu no Ahrlawas mahzitaja garrigu dseefmu grahmatinas, pehz kurras mahzitajs papreeksch us behrneem un tad us zeenigu leelmahti kahdu lihdsibinā teize — ko pee firds nehme, ka affaru pilnas aqtinas rahdija. Tad weens no skohlas behrneem tohs no galwas is-mahzitus stahstus no Kristus peedsimshanas staidri fluddinaja un pehz wianka wehl diwi pui-schi un diwi meitinas katris un katra kahdus perschinas no tahs minnetas garrigu dseefmu grahmatinas kohschi noskandeja, un tad ar to dseefmu: lai Deewu flavejam ic. tas pirmais preeks beidsahs.

Zeeniga leelmahte nu patte ar laipnibu pa-kahrtam jaukas dahnatas gan drihs wisseem behrneem isdallija, kas ar preeku affarahm sa-nehmahs. Tad wehl wezs mahzitajs, Ahrlawas paligu bihbeles beedribas wahrdā, 12 pir-mekleem bihbeles, jaunus Testamentus un zittas grahmatinas pehz lobsehm atwehleja, kas behrnu un wezzaku lihgsmbu wairoja. Baltas maises tuppesci isfchiklahs behrninu roh-kas un beidsoht wisseem tikke wehlehts, apsel-totus abbelus, faldas kringeles un zittus feedus no Kristus eglehm noplukht, ar kahdu lusti tad Krist-wakkara lihgsmba us peemina beidsahs.

Lai tas skaitlis to kungu, kas sawus laudis ta gudri un mihligi proht mohdinah un aplaimoht, muhsu Kursemme weenadi ween wairo-jahs, tad ta teescham stahwehs buht ir turpmak ta mihla Deewa- un Maises- semmite. a. pb.

Leelmahte Greetina.

(Skattees Nr. 47 p. g.)

Trefcha nodalka.
Greetinas mahtes-preeki un mahtes-behdas.

Greetina pasemmiga prahā Deewam srsnigi pateize par to leelu gohdu, ar ko tas winnu bij' aplaimojis. Un jebesch nu winna palikke arween' tahda patte pasemmiga, kahda bijufe, tad to-mehr winna wisseem par brihnumu itt labbi sapratte kā sawā augstā kahrtā isturretees un dsihwoht. Neweens, kas ne sinnaja, arri ne mas ne warreja dohmaht, ka winna effoht usauguse semneeka buhdinā; drihsak bij' jatizz, ka winna effoht kahda kuhnina behrns. Augsti un semmi winnu zeenija un mihleja un winnas laulahs draugs turreja fewi par diki laimigu zaur winnas. Winni mihloja weens ohtru srsnigi, dsihwoja pilna meerā un preekā un bija wisseem sa-weem pawalstneekeem par derriga preekschishmi.

Wehl gads ne bij' pagahjis, ka Greetina fewi jutte us gruhtahm kahjahm. Laulahs draugs un pawalstneeki ilgodamees gaidija us to dahwanu, fo Deews teem gribbeja peefchikt. Winnai peedsimme flaista preilene uu jebfchu nu gan wiffeem leelaks preeks buhtu bijis par dehlu, tomehr arri par scho dahwanu preezajahs un Deewam pateize, zerradiami us preefschdeennahm arri dehlu fagaidiht.

Grahfs fawu gaafschu tadeht ne mihleja wis masok, ka papreefkch; bet wifsch dohmaja, ka nu buhfchoht laiks, winnu pahrbaudiht, woi buhfchoht tahda padewiga, ka foehliufehs. Wifsch jau eepreefkch to drohfschi tizzeja, ka winna ne buhfchoht wis schim pretti turretees un tadeht gribbeja to ar tahdu pahrbaudischhanu jo leelaka gohdā zelt. To nu fawā prahā apuehmees, wifsch tahds israhdijahs, itt ka winnam ne kahds preeks ne buhtu pahr to meitinu, fo Greetina dsemdejuſe. Bet Greetina atkal luhkoja zaur jo leelaku mihlestibu un jo tikkuschu ruhpeschhanu winnu pee pirmaja labba prahā usturreht. Tomehr tas wifs ne ko ne lihdseja; kad behrns bij' no kruhts atfchikts, tad wifsch Greetinu fauze few preefkchā un to tā ka duſmigis uslukodams, ar rupjeem wahrdēem tā usrunnaja: „Tu sinnai, Greeta, no furrenes tu effi, kahdu es tevi fchē usuehmis un ar kahdu norunna un apfohlischhanu par fawu gaafschu zehlis. Es efmu tevi mihlejis un preefkch faveem pawalstneekem gohdā turrejis un tāpat arri notiks us preefkchū. Bet kad tu man meitinu effi dsemdejuſe, tad zaur to mannu walsts leelkungu un zittu appakschneeku prahs irr zittadi palizjis pret tevi un prett manni. Winni man azzis fakka, ka winni fchai mannatmantineezel, kas effoht feerwischka un turklaht sliktä semneeka meitas behrns, ne kad ne buhfchoht klausht. Es tak gribbu, ka meers un faderriba manna walstē tiku usturreti un tu or' buhs man paklausiga, ka effi foehliufehs. To es tev faktu, ka tu sinnatu mannu pawehleschanu paklansht, kad to dohfschu!“ Greetina itt meeriga un rahma fawam fungam preefkchā stahweja un faut gan wifsch bahrgi runnaja, tad tomehr winna itt

laipnigi un kluſſi wifsu usklausija. Tapehz winna itt lehni un drohfschi winnam tā atbildeja: „Tu effi mans schehligais fungs un mans, ka arri manna behrna waldineeks; mehs ar wifsu, kas mums irr, tev peederram; tadeht darri ar mums, fo tu par labbu atsikhst. Man fchē wirs semmes no laizigahm mantahm ne kas naw dagegaks ka tawa mihlestiba un schehlastiba — zittu ne fo es ne kahroju. Ar tahm mantahm man irr wifs un bes tahm naw ne kas. Es efmu tevi itt zeeti fawā ſrdi un prahā eeslehguſe, un es tevi mihleju tā, ka nedſ nahwe nedſ zitta kahdā liksta jebkahdā laikā scho mihlestibū man ne warr ſlahpeht.“ Grahſam wifſa ſrds ſaplakte to dſirdoht un wifſch lohti preezajahs par tahdu atbildi; bet wifſch tomehr nozeetahs un duſmigis un noſlummigis israhdidamees Greetinai mug-guru atgrefeſe.

Grahſam bij weens ustizzams fullainis, kam wifſch ihpfachī rabs darrifchanas ustizzeja, fo zitteem ne waijadeſea ſinnaht. Tam nu wifſch pawehleja naſkamā nakti pee leelmahtes eet, tai to behrnu athenit un arri teikt, ka grahſs winnam effoht pawehlejis to behrnu nokaut. Turklaht winnam waijagoht labbi wehrā likt, fo leelmahtes pee tam darrifchoht un runnafchoht, un tad to wifſu winnam atteikt. Tas fullainis pahr tahdu sinnu dikti fatruhkahs un atbildeja: „Ak zeenigs leelkungs, fo juhs effat nodohmajuſchi! Ko tad tas mafs tahrpinfch jums darrjis, ka to leezeet nomaitaht un ar fo winna mahte juhs apkaitinajufe, ka to tā ſmaggi abbehdinat! Taupeet jel to masu ne noſeedſigu ſehrinu un ne isleijet fawu paſchu affini.“ Grahſs pahr scho runnu paliske itt duſmigis un fullainam pawehleja tuhlin to isdarricht. Tad nu tas fullainis dikti noſlummis aigcaghe pee leelmahtes un waimanadams us to tā runnaja: „Zeeniga leelmahtes, peedohdeet man no Deewa pusses un ne peerehkinajeet man to grehka-darbu, kas man pawehlehts. Juhs ſinneet, ka kalyam naw brihw ſpreest, woi tas effoht pareisi woi nepareisi, bet wifs jadarra, fo tas fungs pawehl, kam wifſch ar meefu un dſihwibū peederr. Muſhuzeenigs fungs man pawehlejis to behrinu

vemt un to —" wairak tas ustizzams falps ne spehje isrunnahc ais raudaschanas un elofschanas. Bet Greetina jau skaidri sappratte, kas ar winnas mihtu behrninu notikfchoht un ka winna newainiga dsibwibina tikfchoht beigta. Tomehr winna tur pretti ne kurneja, nedf pahr to waimanaja, bet nehme to behrninu us rohkahm, noskuhpstija itt frsnigi, fwehtija un tad dewe tam fullainam rohkā tā fazzidama: „Das behrninfch peederr mannam fungam; nemm to un darri ar winnu kā tew pawehlehts. Tif ween to tew luhdsu, ka tu winna meesinu ne atstahj wirs semmes swerehrem un putneem par barribu, ja tew tas ihpafchi naw pawehlehts.“ Sullainis nu to behrninu fayehme un ne warreja ais raudaschanas gan drihs us kahjahm turretees. Bet leelmahte tam usfauze: „Eij tif, un nefz to mihtu engeliti drihs prohjam; es winnu ar meefu un dwehfeli atwehlu ta wissu-schehliga un wissu-fpehziga Deewa glabbafchanā.

Sullainis to behrninu nu aisnesse pee grahfa un tam itt smalki wissu isteize, ko leelmahte runnajufe un darrjuufe. Grahfam tas diki sirdi aisgrahbe un wissch ne warreja deesgan nobrih-notees pahr tahdu ustizzibū un mihlestibu, kahdu pee fawas mihtas gafpaschas atradde. Wissch ne warreja fawas affaras waldis. Tomehr ne allaidahs wis no ta darba, ko eefahzis. Wissch likke to behrnu labbi ectibsiht siltas drahnas un tad to dewe tam pafcham fullainim rohkā, lai tuhlin un tā kā neweens ne dabbatu sinnah, to aisnessfoht us Bolonja pilsfehtu un tur nodohdoht winna mahfai rohkā. Schi grahfa mahfa tur bij apprezzeta ar kahdu zetu warrenu grahfa fungu, kas Bolonja pilsfehtā mahjoja. Schai nu wissch usdewe to behrninu itt ruhpigi kohpt un audsinah, kā augsto fungu kahrtai peenahkahs; bet ne weenam ne fozzih, no kurren tas behrns effoht. Sullainis nu valikte ittin preezigs, ka ne notikke mis tā, kā wissch to bij dohmajis un steidsahs kā ar spahrcem to behrninu turp aisnest, un grahfa mahfa to labprahf peenehme un audsinaja kā patte fawu.

Greetina ne buht ne dabbuja sinnah, kas ar winnas mihtu behrninu notizzis; un jebfchu win-

nas ūrds arveen' diki pehz ta fahpeja, tad to mehr winna tā isturrejabs, ka laulahts draugs to ne mas ne mannijs. Winna to tāpat karsti mihtela kā pirmak, un bija laipniga un mihtiga prett winnu, ne ar pufswahrdi pahr to behrninu ne peeminnedama. Grahfs Walters winnu par to wehl jo wairak zeenija un mihtela ne kā pirmak.

Esfhetri gaddi pehz tam bija pagahjufchi, tad Greetina atkal dsemdeja skaitu dehlinu, tehwam, fcha draugeem un wisseem pawalstneekem par leelu preeku. Bet schoreis grahfs apnehmabs fawu gafpaschu atkal tāpat gruhti vahraudiht, kā virmu reis un Greetinai schihs behdas, ko ne mas ne bija zerrejuse, bija jo leelas un jo gruhtas. Kad tas dehlinfch jau diwi gaddus bij wezs, tad grahfs us Greetinu tā teize: „Tu, seewin, effi dīrdejuse, ka manni raddi un pawalstneeki muhfu laulibū ne warr eeredseht un wehl jo niknati tee irr valikfuchu par to, ka Deewos muhs ar behrneem apdahwinajis. Winni man skaidri azzis fakka, ka winni to ne buh schoht zeest, ka tahds semneeks, ta wezza Zah-nischha meitas dehls kahdu reis pahr winneem walbitu. Ja es nu ne gribbu, ka manna semmē dumpis zeltahs, tad, jebfchu gan manna ūrds pahr to gauschi fahp, man tomehr ar fcho muhfu dehlinu tāpat jadarra, kā preefch kahdeem gaddeim ar to meitini. To es tew fakku preefch-laika, lai tu sinnatu fawu ūrds us to fataisht, kad buhs tas jadarra, ko zittadi ne warr isgrohsicht, un lai tahs behdas us reisi uskrisdamas terwi ne nobeigtu.“ Greetina par fcho sinnu gan tā fatruhkahs, ka tai wissa meesa un dwehfele trihzeja, tomehr winna fayehmabs un apnehmabs jo prohjam valikt tohda padewiga famam laulatam draugom, kā bij fohtijufchis. Winna teize: „Mihlais kungs un laulahts draugs! Es jau pafchā eefahkumā tewim esmu to fohtijufchis un pee tam paleeku, ka man ne kas ne reebs, ko tu par labbu atfishti. Es tawam prohtam ne druzin ne esmu pretti un stahwulihds ar fawu behrninu tawā rohkā. Pawehli cr' man pafchai mirt nohst, es tew labprahf paklaufschu un ne kahda nahwe ne warr buht tikstipra, ka ta to mihtestibu un paklaufschu, ko es

us kewi fawu mišlu fungu turru, warretu manna
ſirdi noſlahpeht." Par ſcheem wahrdeem grah-
ſam ſirds gribbeja tihi pufchu pliſt no ſchelhu-
meem, bet tomehr winſch kahbu waigu rahdi-
dams no Greetinas atſkahjabs, eegahje fawā
kambari un raudaja kā iſkults behrns. Winſch
pahrdohmoja, ko nu darriht un atſinne, ka tak
to, ko eefahzis, waijagoht gallā west fawai mi-
lhai feewinai par gohdu; tadehi kahdā nakti fawu
ustizzamu fullaini atkal fuhtija to behrninu at-
paeſſiht. Tas nu ſchoreis gahje ar weeglaku
ſirdi; bet tomehr leelmahtes preekfchā israhdi-
jabs dikti noſkummis un luhdse, lai us winna
to wainu un noſeegumu ne leekoh. Greetina
ſchoreis bija tahda patte meeriga kā piermu reiſ.
Winna peeluhdſe Deewu, frohtija to behrninu,
noſkuhpſtija un tadewe tam fullainim rohka,
to atkal luhgdamu, lai ne pamettoht ſwehreem
un putneem par barribu, bet lai kriſtigi ſemmē
paglabbajoht. Lahds padewigs prahts un tahda
pazeetiba tam fullainim tik lohti pee ſirds Leh-
rahs, ka winſch raudaja kā iſkults un ne warreja
deesgan noteikt grahſam, kahda neaismakfajama
manta winnam effoht ſchi gaſpascha, kas tik
padewiga un paſlaufiga tahdās leetās, kur tak
paſcha wiſſu- ſemmaka kalpa feewa pee pierma
wahrda fawam wihrām abbas azzis isplehſtu.
Arri grahſam ne warreja fawas affaras waidiht;
bet tomehr to dehlinu fuhtija us Bolonja pils-
fehtu pee fawas mahfas ar to ſinuu, ka arri
ſcho audſinatu. Ta to labprah̄t darrija un kah-
rigi gribbeja nogaidiht, ko gan brahlis ar to effoht
nodohmajis isdarriht.

Grahſam nu jo uſmannigi noluhkoja, ka winna
gaſpascha prett ſcho turrefchotees; reiſu reiſehm
winſch uſfahze pahr teem miſkeem behrnineem
runnahit un tohs noschehloht; bet Greetina, jeb-
ſchu gan winnas ſirds pehz teem gauschi fahpeja,
tomehr ne weenu pufchplehſtu gaudu-wahrdinu
no fawas muttes ne islaide, ne gribbedama jo
wairak ſirdi apgruhtinahit fawam miſlam laula-
tam draugam, kas tak wiſſas leetās winnas

lohti zeenija un no ſirds miſleja. Grahſam nu
ſtaidri mannijsa, ka Greetina ne druzin us
winnu ne effoht launa, bet ka ta jo deenas jo
ustizziga un paſlaufiga winnam palikke un no
wiſſas ſirds winnu miſleja.

(Turplikam wairak.)

(Skattees Latv. Avis. 51 num. 1849 g. Jautaschanā.)

A t b i l d e s.

Pehz Nihmeem eſſi waizajis? —
Woi laikam peetrühle tew kahdi?
Gan eſſi ſamus ſatreezis,
Kā fawā jautaschanā rahdi:
Ar Nihmeem ſakkann dſeeſminas,
Par Nihmeem ſchihſ irr ſaužamas.
Warr buht ka tewim taisniba,
Ja Nihmju-wahrds tew ne patiku.
Bet paſakki mums, mihlais h —
Ko tu ſchim wahrdam weetā liktu?
Woi teiſſi kā ſinn „Singiti“
Un ſewi „Singu-Meisteri“?
Bet ja tew tihk muhs peſohbeht,
Tad ſakkam tewim: brahlift, klausī!
Kad tikkai kahdreib paſmilkſteht
Tu ne dabbuſi un par ausi,
Kā — paſaſſi to paſakki: —
Las ſuns no lahtſcha dabbuja?

— pB.

Zittas fluddinachanas.

Tai 31mā Janwar tapa Bulkaischumuischā ta tur-
pat peederriga lohpumuischā Maffau, kur wiſſas ekſas
no muhra un 80 lauzamas gohwis, ar peederrigu ar-
ramu ſemmi no 425 puhraveetahm un labbahm gan-
nibahm un plawahm, us weenu gaddu us klausibu,
un tad us weenpagzinit gaddeem bes klausibas wairak-
ſohlitajam us arrenti isdohta. Tai paſchā laikā tur
weenu no jauna ar muhru ekahm buhwetu nohmas-
weetu, us tschetreem laukeem eeriketu un katra laukā
25 puhi ſehjuma, wairakſohlitajam arrenti isdoħs,
kas teem arrentes-miſlotajeem zaur ſcho tohp ſinnamu
darrilts. 2

Ta lahdas labbi mahzihts un deemabijigs wihrs
keftera un ſkohlmeifta weetu pee Zelgarwas Latweeschu
Aimes baſnizu gribb uſnemitees, tad lai peeteizahs ar
ſawahm attestehm pee Zelgarwas pilſchta mahzijsa
Schulz. 3

Brih w drikket.

No juhmallas-gubernias augtas valdīšanas pusses: Hofrat de la Groig.